

Mandat for

DELPROSJEKT

A/P3 ØKONOMISK POLITIKK OG

HANDLINGSREGLER

Indre Østfold kommune

Behandlet dato: XX.XX.2017	Behandlet av (delprosjektleder): Olav Breivik	Sted: X
Beslutning: <Starte en konseptfase/ ikke starte en konseptfase/ øvrige vurderinger må gjøres, justere, endre >		
Signatur ved godkjenning (BP1): <prosjektleder>		

1. BAKGRUNN

Askim, Eidsberg, Hobøl, Spydeberg og Trøgstad skal utgjøre en ny kommune i 2020. Dette er vedtatt av stortinget 08. juni 2017. Navnet er Indre Østfold kommune. Prosjektplan for bygging av ny kommune 2017-2020 legger de overordnede føringer for hovedprosjektet, delprosjekter og for dette mandatet.

Følgende overordnede målsettinger gjelder for arbeidet:

1. **Det skal bygges en helt ny kommune som skal være klar 31. desember 2019, med alle avgjørende elementer på plass**
2. **Byggingen av den nye kommunen skal ta ut gevinster i form av kvalitet og ressurser**
3. **Den nye kommunen skal være innovativ for å være tilpasset fremtidens samfunn og rustet for kommunesektorens endrede rammebetingelser**

2. HENSIKT MED DELPROSJEKT ØKONOMISKE POLITIKK OG HANDLINGSREGLER

Å bygge en helt ny kommune av fem eksisterende kommuner er et stort endrings- og omstillingsarbeid. Det gir muligheter for å tenke nytt om hvordan den nye kommunen best skal levere tjenester til innbyggerne i fremtiden, og hvordan organiseringen av kommunen skal legge til rette for dette.

Den nye kommunen skal være en fremtidsrettet og effektiv tjenesteleverandør, som utvikler levende lokalsamfunn og attraktive arbeidsplasser.

Regjeringen konstanterer i perspektivmeldingen 2017 at Norge i dag har en stor og arbeidsintensiv offentlig sektor. Videre skrives det at; «Vår velferdsmodell bygger på at mange samfunnsoppgaver organiseres i brede fellesløsninger som kommer hele befolkningen til gode. I møte med strammere budsjetter vil en god utvikling i velferdstilbudet og fornuftig bruk av skattebetalernes penger kreve en betydelig effektivisering av offentlig sektor.» Setter man disse fremtidsutsiktene opp mot våre fem kommuners egen økonomiske bæreevne så fremstår det tydelig at grunnleggende grep må tas i arbeidet med å etablere Indre Østfold kommune. En stram kommuneøkonomi vil stille store krav til god økonomistyring og utnyttelse av potensialer for effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

Dette delprosjektet handler om økonomisk politikk og handlingsregler. Delprosjektet skal utarbeide forslag til felles handlingsregler for utforming av den økonomiske politikken mellom kommunene i 5K i prosjektperioden fram mot 2020. Dette arbeidet skal danne det økonomiske grunnlaget for den nye kommunen etter 2020.

Delprosjektet skal også klargjøre mål for hvordan Indre Østfold kommune skal utøve en bærekraftig økonomisk politikk på kort og lang sikt.

Problemstilling

Hvordan oppnår vi god styring av prosesser, samarbeider og eierskap som utnytter de økonomiske ressursene på en best mulig måte i den nye kommunen.

Overordnet om nåsituasjonen

De fem kommunene har individuelle arbeidsformer. Kommunen har store ulikeheter i økonomisk ståsted og utbygget infrastruktur (skoler, veier etc.) Skatteinngangen og dermed bærekraften pr innbygger er også ulikt kommunene imellom. Det er over kr 20 000 i forskjell i gjeldsbyrde per innbygger. Skatteinngangen pr innbygger gjenspeiler ikke gjelden pr innbygger. Det er kommuner som har lav skatteinngang og høy gjeld, og samtidig står ovenfor store investeringer i infrastruktur. Flere av kommunen har for lavt driftsresultat og for høy gjeld.

De økonomiske framtidutsikter krever at vi som kommune løser oppgavene på en fremtidsrettet måte som legger til rette for god økonomisk styring, kostnadseffektive løsninger og kvalitet i tjenesteleveransene.

Vedlegg: *Økonomiske handlingsregler og rådmennenes forslag på investeringsbudsjett for 2018-2021 for de 5 kommunene.*

3. ENDRINGER DELPROSJEKTET SKAL SKAPE

Overordnede mål for delprosjektet er å:

- Sikre mest mulig verdi for skattebetalerne penger i den nye kommunen.
- Sikre økonomisk bærekraftige nåværende og fremtidige tjenesteleveranser
- Sikre hensiktsmessig organisering av arbeidsprosesser som ivaretar krav til effektiv drift og kvalitativt gode tjenesteleveranser

Arbeidet med å bygge Indre Østfold kommune er i oppstarten og det skal utarbeides planer for gevinstrealisering i prosjektperioden og videre fremover. Arbeidet i dette delprosjektet har til hensikt å bidra til å skape et grunnlag for å etablere en effektiv og produktiv tjenesteproduksjon med høy kvalitet, og for å skape et økt handlingsrom til å møte fremtiden i den nye kommunen. For å komme dit skal det fastsettes mål for effektivisering og produktivitet i tjenesteproduksjonen, slik at rett kapasitet og kompetanse fastsettes.

Målene vil konkretiseres ytterligere i konseptfasen.

4. MANDAT FOR DELPROSJEKT ØKONOMISK POLITIKK OG HANDLINGSREGLER

Overordnet omhandler delprosjektet å sikre en bærekraftig økonomi for den nye kommunen, på kort og lang sikt.

Hvordan dekker vi kommunens nåværende og fremtidige behov mest mulig effektivt? Dette er en vurdering, som enkelt fortalt handler om å velge mellom:

- Hva skal vi gjøre selv og eventuelt strategiske allianser f.eks lkomm.
- Vurdere alle alternative framtidrettede og smarte løsninger herunder også konkurranseutsetting

Prosessen kan forenklet beskrives med følgende fire steg:

1. Kartlegging av nåsituasjonen
2. Gjennomføring av analyser av de enkelte behov, tjenesteleveranser, samarbeider og eierskapsformer.
3. Utrede alternative samarbeids og eierskapsformer.
4. Konkludere og anbefale fremtidens samarbeider og eierskap.

Sentrale spørsmål vil være:

- Klare økonomi- og handlingsregler for god økonomisk styring
- Fremtidige investeringer
- Hvordan optimaliserer vi organiseringen av økonomifunksjonen? Bestilling og forslag fra delprosjekt A2.
- Hvilke fagområder og prosesser bør kommunen søke samarbeid om eller ha tilbud til?
- Hvordan optimaliserer vi organiseringen av dette samarbeidet?
- Hvilke økonomiske prosesser bør ikke kommunen ivareta selv?
- Utarbeide en økonomiskpolitikk som blant annet bør beskrive:
  - Må og kan investeringer
  - Etikk og samfunnsansvar
  - Økonomiske og eventuelle avgifts- og skattemessige forhold
  - Internkontroll og revisjon

Delprosjektet vil vektlegge kreativitet og nyskapning ved å ta i bruk av nye tekniske løsninger som øker produktivitet og kvalitet.

4.1. Forslag til mandat

Delprosjektet må kartlegge nå-situasjonen.

Fellesnemda besluttet den 14.11.2017 at følgende områder skal prioriteres i forkant av hovedprosjektet:

- Økonomiske handlingsregler og rådmannens forslag på investeringsbudsjett 2018-2021
- Drift og investeringsbudsjett i henhold til vedtak i fellesnemda 14.11.17.
- Helhetlig budsjett og økonomiplan 2020-2024

Delprosjektet gis mandat til å utrede og anbefale følgende, dvs prosjektets leveranser:

Basert på Difis mal for Mandat for konseptfasen, versjon 3.0 – <http://www.prosjektveiviseren.no>

1. Nåsituasjonen
2. Utarbeide en felles økonomisk politikk for Indre Østfold kommune i tre faser:
  - a. Gjeldende fra 2018: Utarbeide felles handlingsregler for de fem kommunene
  - b. Gjeldende fra 2019: Utarbeide skyggebudsjett og et felles investeringsbudsjett for økonomiplanen 2019-2022
  - c. Gjeldende fra 2020: Utvikle premisser for arbeidet med budsjett og handlingsprogram for Indre Østfold kommune
3. Utarbeide sak om handlingsregler for den økonomiske politikken i Indre Østfold kommune herunder:
  - a. Må og kan investeringer
  - b. Etikk og samfunnsansvar
  - c. Internkontroll og revisjon
4. Fastsette mål om effektivisering og plan for gevinstrealisering
5. Fastsette rammer for investeringsnivå, finansiering og lånegjeldsutvikling
6. Utarbeide rammeverket for felles økonomi-, finans- og gebyrreglement
7. Vurdere behov for endringer i prosesser, roller og ansvar herunder organisering
8. Vurdere politisk organisering i forhold til oppfølging av området økonomi og finans
9. Utarbeide felles politisk årshjul for handlingsprogramprosessen
10. Oversikt/maler over budsjett dokumenter, rapportering, regnskap og årsrapporter
11. Forslag til strategi- og økonomiplan for perioden 2020-2024

4.2. Er anskaffelse(r) av varer og tjenester aktuelt?

Prosjektets leveranser vil kreve kapasitet til utredninger og sammenstillinger. Ressurs 30% i 2018 og 2019. Bistand eksternt totalt 2018-2019 kr. 700 000,-.

4.3. Digitalisering

Det er ikke definert noen aktuelle digitale verktøy for prosjektets arbeid. Det er derimot relevant at det søkes samarbeid med IKOMM med tanke på økt produktivitet og kvalitet.

5. TIDSRAMME OG RESSURSBEHOV FOR KONSEPTFASEN

	Utarbeide konsept.	prioriterte områder.	med kommentarer. Juni - oversikt drift, investeringer og årsrapporter med kommentarer	til normal drift	organisering, nye strategier og god styring
Des 17	Des 17	Mars 2017	2017-2019	Ultimo 2019	2017-2022

Når det gjelder tidsplan for øvrige leveranser settes de fortløpende.

6. ORGANISERING OG ANSVAR

Leder av delprosjektet er Olav Breivik

Øvrige medarbeidere i delprosjektet er:

Lise Rognerud

Ingunn Herstad Hensel

Tron Kallum

Saxe Frøshaug

Tom-Arne Tørfoss

Anne-Lise Ringerike

Ståle Ruud

Marit Berven Wilson

Jelena Polijak

Øvrige ressurser som er aktuelle i arbeidsgrupper eller som støtte til delprosjektet er:

- ressurspersoner i KS/SSB/Kostra etc.
- ressurspersoner fra Tenketanker
- forskningsmiljøer
- egne interne ressurser

Prosjektet er svært omfattende og må ha ett inngående samarbeid med de øvrige delprosjektene og eventuelt arbeidsgrupper.